

מערך שיעור: חקר דפי עד (חט"ע)

לאחר שסיימו התלמידים את איסוף דפי העד, המורה יכנס את התלמידים להסבר כיצד לערוך "מסע בעקבות דפי העד". בשיעור זה, המורה ינחה את התלמידים כיצד "לעקוב" אחר הסיפורים האנושיים שמאחורי הפרטים שבדפי העד בעזרת המאגרים הנרחבים של יד ושם.

דוגמא למסע כזה הוא [מסע בעקבות דפי העד](#) - פרויקט בפיתוח של בית הספר המרכזי להוראת השואה ביד ושם בו ניתן להתוודע אל סיפורם של כמה מן היהודים שנרצחו בשואה. סיפורים אנושיים אלה מבוססים על הפרטים הביוגרפיים שרשומים בדפי העד.

ה"מסע בעקבות דפי העד" עשוי לסייע במאמץ האנושי והחינוכי לחלץ מתהום הנשייה את תווי פניהם של מי שנרצחו בשואה, והוא משמש מודל ליצירת מסעות דומים אחרים בעזרת מאגרי המידע המקוונים של יד ושם.

התחקיר של דף העד שייעשה ע"י התלמידים מתחלק לשלושה חלקים:
א. חיי הנספה לפני השואה
ב. הקורות אותו בתקופת השואה
ג. מה עלה בגורלו ובגורל שאר בני משפחתו

1. בתחילה, התלמידים ייצרו מכל דף עד שאספו, פרופיל אישי על הנספה. הפרטים הבסיסיים רשומים בדף עצמו אך התלמידים יתבקשו להרחיבו ולכתוב מה הם למדים על האדם שפרטיו מופיעים בדף העד. לדוג': פלוני נולד ב... הוריו היו... וכדומה (דוגמא לכך ניתן למצוא בדף העד של [הלן שוורץ](#)).

כמו כן, רצוי שהתלמידים יוסיפו מידע שניתן להם מפי כותב דף העד) מעבר לפרטים המופיעים בדפי העד עצמם) במידה וניתן להם מידע כזה.

2. במידה והכותב מילא מספר דפי עד, התלמידים יבנו עץ משפחה של הנספה.

3. לאחר בירור הפרטים הביוגרפיים הבסיסיים והמידע שניתן להם מפי כותב דף העד ובניית עץ המשפחה, התלמידים ירחיבו את תחקירם על הנספה ועל קהילתו בעזרת מאגרי המידע המקוונים באתר האינטרנט של יד ושם. כך למשל, בדף העד של [הלן שוורץ](#) ניתן לראות כי היא נולדה במונקץ' שבהונגריה. התלמידים ייכנסו למאגר המידע "אודות השואה" למילת המפתח "[הונגריה](#)", שם יוכלו למצוא מידע על המדינה בה נולדה הלן, על היהודים שחיו בה ועל גורלם בתקופת השואה. מתוך מגוון החומרים (ערכי לקסיקון,

תצלומים, עדויות, חפצים, יומנים וכדו'), יוכלו גם למצוא את ערך הלקסיקון ['מונקץ'](#), ['עדויות של יהודים שחיו במונקץ'](#) וכדו' ובעזרת המקורות ללמוד על העיר בה הלך נולדה.

4. בצורה דומה ניתן להרחיב את המידע לגבי שאר הפרטים הביוגרפיים המופיעים בדף העד: אם המקום בו נרצח הנספה היה מחנה ריכוז/השמדה/גטו, ייכנסו התלמידים למילות המפתח ויוכלו להרחיב את ידיעותיהם. כך לדוג', בדף העד של [הלן שוורץ](#), נכדתה כתבה שהיא נרצחה באושוויץ. ייכנסו התלמידים לערך הלקסיקון/מילת המפתח ["אושוויץ"](#) ויוכלו ללמוד ולהרחיב את ידיעותיהם על המחנה, למצוא עדויות, יומנים, יצירות אומנות וכדו'. בדומה לכך, ניתן להרחיב על כל פרט ביוגרפי נוסף בדף העד.

5. לאחר מכן, ניתן להרחיב ולחפש חומרים במאגרים השונים הקיימים באתר יד ושם בנושאים שונים. כך למשל, אם הנספה היה ילד, ילמדו התלמידים על קורותיהם של ילדים בשואה בעזרת התערוכה: ["אין משחקים ילדתיים" וחומרים רלוונטיים נוספים](#) הקיימים באתר.

לאחר סיום עבודת התחקיר, ישובו התלמידים ויתכנסו בכיתה. כל קבוצה תתאר את המסע שערכה ואת ממצאיה. המורה יסכם את העבודה בדיון על חשיבות ההנצחה של היחיד ועל חשיבות העמקת ההיכרות עמו ועם קהילתו. המורה ידגיש שבהשתתפותם של התלמידים באיסוף דפי העד ובמסע שערכו בעקבות אותם הדפים, הם הפכו להיות חלק מפרוייקט הנצחה חשוב ומשמעותי של קורבנות השואה ובכך סייעו לחלץ את פניו, זהותו האנושית של אותו יהודי שנספה, מתוך האובדן והשכחה.

לפניות בנוגע לחקר דפי העד:

internet.education@yadvashem.org.il